

N:o 146.

Af herr **O. H. Svensson** i Saläng, i anledning af
*Kungl. Maj:ts proposition angående löne reglering för lärare
vid folkskolor m. m.*

Då nu en omfattande löne reglering skall genomföras för landets folk-skolelärarekår och densamma helt visst i en mycket snar framtid äfven skall komma att återverka på småskolelärinnornas lönefråga och således stat och kommun inom kort skola finna sina anslag till skolväsendet komma att på ett synnerligen kännbart sätt ökas, så synes plikten bjuda att, så noga som det står till buds, rätt afväga dessa löner. Det synes nämligen för mig vara en själfklar sak, att staten endast har att tillskifta lärarekåren i stort sedt hvad som är nödvändigt för ett sorgfritt och ordentligt uppehälle, med iakttagande därjämte, att skälig ersättning (amortering), beredes för gjorda kostnader för studier. Ej gärna bör man dock tillmäta dessa löner så, att äfven den burgnare delen af befolkningen rundt omkring, som har ett vida tyngre och sträfsammare samt framför allt långvarigare arbete, skall se på läraren med afund. — Om sedermera inom rikare kommuner, där befolkningens lefnadsförhållanden äro helt andra, detta skulle nödvändiggöra, att äfven läraren finge en ännu högre lön, så bör detta enligt mitt förmenande vara *uteslutande den kommunens* angelägenhet att bekosta. Tänker man t. ex. på hyornas dyrhet i städerna — där läraren eller lärarinnan ofta ej åtnjuter fri bostad — och hurusom därstädes ställas mycket större fordringar på kläder och kosthåll för en familj, så synas i själfva verket en mängd städer och andra rikare orter med liknande förhållanden nu hafva relativt mycket billigare lärarekrafter än en del fattigare och kanske vida mera betungade landskommuner, hvilkas befolkning på grund af skolafstånden därjämte betungas med den oupphörliga matsäcksläggningen och dylikt, som ej förekommer i stad. Någon hänsyn bör äfven tagas till

Bih. till Riksd. Prot. 1906. 1 Saml. 2 Afd. 2. Band. 54 Häft. (N:o 146.)

detta, och framför allt böra ej löneförhöjningarna nu på en gång tilltagas alltför stora, hvarigenom blott ökade lefnadsvanor och pretentioner tillskapas.

För lärarinnor och den ogifte läraren gäller utan tvifvel, att de på landsbygden kunna lefva och *lefva väl* på mindre löner än Kungl. Maj:t nu föreslagit. När man talar med äldre skollärare, som själfva börjat med vida lägre löner och som nu äntligen hafva hunnit så långt, att de få 750 kronors pension, och för denna summa och i bästa fall ett litet hopsparat kapital skola skaffa sig både husrum, vedbrand och uppehälle, så finna dessa gamla lärare helt enkelt de nu föreslagna lönerna alldeles för höga! Och hvad den öfriga befolkningen i aflägsnare bygder har att säga, kan man äfven få höra. För dem är det ganska uppenbart, att man ej får tillmäta *lärarekårens egna önsknningar och kraf* någon afgörande betydelse.

Vill man alltså skifta rättvist, så synes 800 kronor vara nog *begynnelse-lön* för lärarinnan; möjligen bör den ogifte läraren äfven hafva en smula högre sådan eller 900 kronor, då han ej så lätt torde reda sig med sin hushållning utan kvinnlig hjälp, och i all synnerhet som han *måste* betala afgift till enke- och pupillkassan, hvilket i och för sig bevisar, att det jämväl af denna orsak faktiskt är dyrare att lefva för män än för kvinnor. Däremot finnes ingen anledning att tillmäta *ålderstilläggen* högre för den ogifte läraren än för lärarinnan, och synas alltså dessa böra stanna vid 100 kronor för hvarje gång löneförhöjningen inträder.

Då det emellertid på landsbygden i de fattigare och svagast befolkade trakterna förekommer hvarannandagsläsning och flyttande skolor, och det kan blifva nödvändigt att tillmötesgå krafven på en längre och bättre skolundervisning genom lästidens utsträckning till 9 månader i stället för nu föreskrifna 8, så vill jag föreslå, att skoldistrikt, som aflönar lärare eller lärarinna med minst 900 kronor i lön, skall äga att därför utkräfva 9 månaders läsning i folkskolan utan någon förhöjning i ersättningen. Fortsättningsskola och slöjdskola betalas dock som hittills. För en sådan utsträckning af tiden tala samma skäl, som anfördes vid reglering af lönerna för lärare vid allmänna läroverken.

Med stöd af det nu anförda tillåter jag mig föreslå,

att Riksdagen ville för sin del besluta, att lönerna för folkskolans lärare och lärarinnor måtte så ordnas, att begynnelselönen blir 800 kronor för lärarinna och 900 kronor för lärare;

att tre ålderstillägg, hvarje å 100 kronor, beviljas för lärarinna och ogift lärare;

att gift lärare åtnjuter de ålderstillägg Kungl. Maj:t föreslagit såsom tillkommande den tjänsteklass han befinner sig i; och slutligen

att skoldistrikt, som aflönar lärare eller lärarinna med minst 900 kronors kontant lön, må äga att därför fordra 9 månaders läsning i folkskola eller mindre folkskola, utan någon ytterligare förhöjd ersättning.

Stockholm den 17 mars 1906.

O. H. Svensson.

I motionens syfte instämmer

Herman Andersson.
